

Największa i najmniejsza

Data publikacji: 26.12.2014 9:30

Dwudziestolecie swojego istnienia Książnica Cieszyńska postanowiła uczcić między innymi cyklem wykładów i prelekcji przybliżających słuchaczom ciekawostki ze zbiorów placówki, najcenniejsze i najbardziej intrygujące eksponaty. Pierwszy z nich wygłosiła 18 grudnia Anna Rusnok opowiadając o największych i najmniejszych pod względem gabarytów eksponatach znajdujących się z zbiorach Książnicy Cieszyńskiej.

Są nimi napisany ręcznie na pergaminie graduał maryjny zawierający m. in. tekst i zapis nutowy Bogurodzicy oraz miniaturowy modlitewnik należący, według przekazów, do ostatniej cieszyńskiej księżnej Elżbiety Lukrecji.

- To, jak graduał znalazł się w zbiorach Szersznika owiane jest tajemnicą. Jest to czwarty tom z graduału kolegiaty tarnowskiej. Pierwsze trzy tomy są przechowywane w Tarnowie. Natomiast czwarta część została w jakiś sposób nabyta przez przyrodniego brata Leopolda Jana Szersznika Józefa, który pracował jako urzędnik między innymi właśnie w Tarnowie, a także w Czerniowcach na Bukowinie i przekazany został wraz z innymi ciekawymi zabytkami do biblioteki Szerszenia – mówi Anna Rusnok wyjaśniając, że brat Józef był ofiarodawcą, emisariuszem Leopolda do zdobywania tego rodzaju obiektów, bowiem nie tylko ten rękopis średniowieczny, ale jeszcze inne również Szersznik uzyskał od swego brata Józefa. W graduale tym poza Bogurodzicom znajduje się kilkadziesiąt innych pieśni czy sekwencji, które są unikatowe, nie odnotowane w żadnych innych śpiewnikach czy graduałach. Największa księga ze zbiorów ma wymiary 66 x 43 cm.

Dla kontrastu Anna Rusnok zaprezentowała najmniejszą książkę - mający wymiary 4,5 x 4 cm modlitewnik. – **Został on napisany na pergaminie pod koniec XV wieku. Rękopis został napisany przez trzech kopistów. Większość modlitw zapisał w języku niemieckim pierwszy kopista, a jedną modlitwę pod koniec woluminu w języku czeskim kopista drugi, mniej więcej w tym samym czasie, w którym powstała główna część kodeksu. Trzeci kopista, prawdopodobnie na przełomie XVI i XVII wieku dopisał na wcześniej niezapisanych kartach kilka modlitw w języku niemieckim. Rękopis zawiera pięć całostronicowych miniatur ze scenami z życia Chrystusa. Nieznane pozostaje miejsce powstania rękopisu, a także sposób nabycia tego miniaturowego kodeksu przez Szersznika. Czy jednak modlitewnik rzeczywiście był w posiadaniu księżnej Elżbiety Lukrecji, nie wiadomo na pewno. Nie wiemy także, czy książęta cieszyńscy posiadali jakąś większą bibliotekę, choć o posiadanie takowej chyba można ich podejrzewać? Jednak jeden miniaturowy modlitewnik o niepotwierdzonej proweniencji i jedna książka ofiarowana księciu cieszyńskiemu Adamowi Waclawowi przez tłumacza to za mało, by móc wysnuwać na ten temat jakiegokolwiek wnioski** – wyjaśnia Anna Rusnok.

Wykład prelegentka nie tylko zilustrowała slajdami, ale także dźwiękowym zapisem średniowiecznych pieśni. Największą jednak atrakcją była możliwość obejrzenia oryginałów omawianych książek.

(indi)

Kolejne prelekcje, jakie będzie można wysłuchać w Książnicy Cieszyńskiej to:

8.01.2015

Prawo kościelne, architektura, alchemia i inne – najstarsze rękopisy w zbiorach Książnicy Cieszyńskiej (A. Rusnok, K. Kleczek)

22.01.2015

Kim był św. Ambroży, który święty jest patronem Internetu i o czym najchętniej czytano w średniowieczu? – najstarsze książki drukowane w zbiorach Książnicy Cieszyńskiej (J. Sztuchlik, K. Kleczek)

5.02.2015

„W końcu sekret kucharski: ryba nie krojona, u głowy podsmażona, we środku pieczona, a mająca potrawkę z sosem u ogona...” – najstarsze książki kucharskie w zbiorach Książnicy Cieszyńskiej (K. Kleczek)

19.02.2015

O początkach „czarnej sztuki” w Cieszynie i drukach oficyny Prochasków (M. Szelong)

12.03.2015

Od kiedy Cieszyniacy mogli czytać „swoją” gazetę przy porannej kawie? – najstarsze cieszyńskie czasopisma (M. Szelong)

26.03.2015

Co wspólnego mają ze sobą kolej koszycko-bogumińska i struktura geologiczna Śląska Cieszyńskiego oraz jak powstaje globus? – mapa geologiczna Hoheneggera i globus Jüttnera (Ł. Brzeżycka, J. Sztuchlik)

9.04.2015

Historie zamorskie i inne: o Republice Guarani w Paragwaju, historii naturalnej z początku XVI wieku, rewolucji bokserów w Chinach i działalności jezuitów na Filipinach – ciekawostki i osobliwości w zbiorach Książnicy Cieszyńskiej (A. Rusnok, J. Sztuchlik)

